

ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СУСПІЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Визначено основні цілі, завдання та геополітичні пріоритети державного управління на основі порівняльного аналізу сучасних нормативно-правових документів, показано недоліки стратегічного бачення перспектив розвитку держави у сучасному геополітичному просторі.

Ключові слова: державне управління, державна політика, геополітичні пріоритети, суспільна стабільність.

Актуальність дослідження. Забезпечення суспільної стабільності на сьогодні є найбільш важливим пріоритетом держави та метою державного управління, зважаючи на геополітичні амбіції та інтеграційні прагнення України. За такого розуміння системні державно-управлінські впливи на процеси забезпечення суспільної стабільності повинні здійснюватися в межах модернізації системи державного управління, яка повинна відбуватися в двох вимірах: стратегічне бачення реального стану та перспектив розвитку суспільства і держави, що знаходить свій вираз у загальнодержавних програмних документах (стратегіях, концепціях тощо), та деталізація стратегічних завдань відповідних сфер суспільного розвитку, що відображається у системі планових документів. Разом з тим аналіз сучасного стану нормативно-правової бази засвідчує, що внутрішня політика України на рівні основних пріоритетів не носить характеру стратегічного бачення проблем розвитку суспільства й держави, відображаючи вузькогалузеві інтереси й цілі, що мають абстрактний характер

завдань і характеризуються відсутністю системного та комплексного бачення процесу забезпечення стабілізації суспільного розвитку. Зовнішня ж політика України майже зовсім не відображає стратегічні амбіції держави в геополітичному просторі.

Враховуючи те, що державне регулювання передбачає в якості об'єкта систему як ціле, що підпадає впливу зовнішніх та внутрішніх чинників розвитку суспільства та держави, в межах зазначених вимірів процес забезпечення суспільної стабільності передбачає практичне втілення у внутрішній та зовнішній політиці держави, основні пріоритети яких і мають бути спрямовані на забезпечення суспільної стабільності. Хоча далеко не всі документи такого рівня, що діють нині, відображають реальний стан проблем суспільного розвитку та в якості головного пріоритету мають забезпечення суспільної стабільності. Тому метою даного дослідження є визначення геополітичних пріоритетів державного управління забезпеченням суспільної стабільності на основі аналізу сучасних нормативно-правових документів, в яких відображено завдання внутрішньої та зовнішньої політики держави. Відповідно завданнями дослідження будуть: визначити основні цілі державного управління, спрямовані на реформування системи та забезпечення сталого суспільного розвитку; сформулювати адекватне співвідношення завдань внутрішньої і зовнішньої політики держави на рівні стратегій і концепцій; показати недоліки стратегічного бачення перспектив розвитку держави у сучасному геополітичному просторі; узагальнити стратегічні цілі державного управління забезпеченням суспільної стабільності та конкретизувати їх у геополітичних пріоритетах України.

Аналіз наукових доробок. В основу дослідження покладено ґрунтовні наукові напрацювання з теорії та методології державного управління В. Авер'янова, Г.Атаманчука, В. Бакуменка, Р. Войтович, Ю. Кальниша,

В. Князева, П. Надолішнього, С. Телешуна, В. Терличка та інших дослідників. Міждисциплінарний характер державного управління та складність досліджуваного об'єкта обумовили звернення до теоретико-методологічних розробок суспільствознавчих наук – соціальної філософії, політології, історії, економічної теорії, синергетики тощо. Творче опрацювання автором такого наукового доробку сприяло створенню концептуального бачення специфічного поля дослідження суспільної стабільності в державному управлінні в його геополітичному вимірі.

Виклад основного матеріалу. В системі державного управління реалізація процесу забезпечення суспільної стабільності на будь-якому рівні суспільного розвитку, враховуючи їх структурний взаємозв'язок, повинна відображатися в структурованій взаємодії всіх її елементів. Причому в процесі забезпечення суспільної стабільності необхідним є встановлення конкретних стратегічно важливих завдань, що в подальшому мають бути деталізовані. Йдеться переважно про інституціональні проблеми, основним виміром вирішення яких фактично є дієвість системи державного управління, з властивими їй в сучасному стані корумпованістю, непрозорістю, нерозвиненою культурою тощо, що характеризується зниженням ефективності державного управління і як результат – виникає затримка процесу реформування його системи.

Основними цілями ефективного державного управління будуть: повноцінне становлення, забезпечення стабільності політичної системи, захист демократичних цінностей, розвиток громадянського суспільства. При цьому інституційні реформи повинні бути спрямовані на підсилення демократичної держави, забезпечення ефективної діяльності державних органів управління, повноцінне становлення органів місцевого самоврядування, підвищення ролі громадянського суспільства в процесах підготовки та контролю за

виконанням рішень, підвищення боротьби з корупцією. Однією з найбільш нагальних проблем є вкорінення системи ефективного антикризового управління, що розвивається на загальному фоні недосконалості політичної системи (особливо в аспекті відповідного формату створення політичних партій та участі їхніх представників в управлінні державою), невисокого рівня громадянського суспільства, значної поляризації суспільства тощо. Все це потребує зусиль, спрямованих на реформування системи державного управління та місцевого самоврядування, метою чого є створення такої системи управління суспільством і державою, яка б була спроможна ефективно забезпечувати суспільну стабільність, гнучко і своєчасно реагувати на зміни в зовнішньому і внутрішньому середовищі.

Реформи у сфері державного управління повинні здійснюватися за умови збереження національної ідентичності з опорою на внутрішній національний потенціал, а також з використанням досвіду і підтримки міжнародної спільноти. Такий підхід дозволить розуміти процес забезпечення суспільної стабільності як створення системи державного управління, за якої будь-яка трансформація умов розвитку забезпечувала б можливість запровадження високих стандартів життя, притаманних розвиненим країнам світу; зміну соціальної структури суспільства на основі укріплення середнього класу та одночасного зниження економічної диференціації різних шарів населення; активізацію інноваційного розвитку у сфері освіти, науки і техніки; енергетичну незалежність та безпеку країни; чітку та виважену політику держави у сфері інтеграції; формування нової моделі регіонального розвитку країни; гарантування реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Враховуючи це, доцільно зазначити, що процес забезпечення суспільної стабільності як головна мета державного управління на практиці визначатиметься в основних пріоритетах зовнішньої і внутрішньої політики,

відображаючи різноманіття та складність міжнародних проблем і кризових ситуацій, що передбачає своєчасну оцінку пріоритетності кожної зі сфер зовнішньополітичної діяльності держави. Питання забезпечення суспільної стабільності не може бути вирішено виключно в рамках внутрішньої політики держави, а має доповнюватися механізмами та інструментами зовнішньої політики, зважаючи на те, що держава і суспільство є відкритою системою і потужний вплив на її розвиток здійснює зовнішнє середовище. Відтак забезпечення суспільної стабільності на державному рівні передбачає, що державні документи, які відображають основні пріоритети зовнішньої та внутрішньої політики, мають бути узгодженими між собою та характеризуватися розвиненими зворотніми зв'язками, обумовлюючи взаємовплив.

Зважаючи на системний характер забезпечення суспільної стабільності, внутрішня і зовнішня політика повинні мати фундаментальний характер документу, в якому відображається стратегічне бачення основних пріоритетів держави, що не загрожують стабільності цієї держави й суспільства. Це свідчить про перевагу в геополітичних орієнтаціях держави її головних пріоритетів внутрішньої політики. Тобто внутрішні інтереси держави мають бути основою її зовнішньополітичного вектору. Таким чином і стратегічні документи мають визначати місце і роль держави в геополітичному просторі з урахуванням притаманних лише їй цілей стабілізаційного розвитку.

Так, одним з останніх документів, що визначає засади зовнішньої та внутрішньої політики України, є Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" [1], який визначає засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, наці-

ональної безпеки і оборони, в економічній, соціальній, гуманітарній, екологічній сферах та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України.

Відповідно до цього закону, засади внутрішньої і зовнішньої політики базуються на безумовному дотриманні Конституції України, забезпеченні в Україні прав і свобод людини і громадянина та гарантуванні прав і свобод, проголошених Конституцією України, на загально визнаних принципах і нормах міжнародного права, забезпеченні соціальної спрямованості економіки України та сталого соціально-економічного розвитку України, зміцненні демократичних засад суспільного і державного життя, забезпеченні верховенства права, економічної і політичної незалежності держави, захисту її національних інтересів, утвердження України як повноправного і авторитетного члена світового співтовариства.

При цьому внутрішня політика ґрунтується на таких принципах: пріоритетність захисту національних інтересів; верховенство права, забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, повага до гідності кожної особи; рівність усіх суб'єктів права власності перед законом, захист конкуренції у сфері економічної діяльності; здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; відкритість та прозорість процесів підготовки і прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування; забезпечення сталого розвитку економіки на ринкових засадах та її соціальної спрямованості; забезпечення балансу загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів; свобода, соціальна справедливість і творча самореалізація, участь громадян в управлінні державними і суспільними справами; соціальне партнерство та громадянська солідарність [1].

З точки зору процесу забезпечення суспільної стабільності наведені принципи внутрішньої політики є занадто абстрактними, навіть тривіальними, оскільки,

навіть маючи стратегічний зміст, не є точно визначеними й повторюються у переважній більшості програмних документів держави, унеможливаючи як їх конкретизацію, так і державно-управлінську реалізацію.

Загалом внутрішня політика держави навіть на рівні основних пріоритетів не носить характеру стратегічного бачення проблем розвитку суспільства і держави, відображаючи вузькогалузеві інтереси й цілі, що мають абстрактний характер завдань. Зокрема, в розглянутому законі [1] акцентується увага на пріоритетних напрямках здійснення внутрішньої політики у таких сферах: розбудова державності, розвиток місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національна безпека і оборона, економіка, екологія та техногенна безпека, соціальна та гуманітарна сфери. Більшість із зазначених сфер (наприклад, національної безпеки і оборони, економіки) має розглядатися у безпосередньому зв'язку й під впливом основних стратегічних пріоритетів зовнішньої політики держави, адже їх досягнення залежить у значній мірі від здатності держави бути активним членом міжнародної спільноти. Поряд з тим такі сфери, як розвиток місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства тощо, повинні привертати увагу з точки зору більш значущих власне державних пріоритетів, які, з одного боку, носили б стратегічний характер, а з іншого – конкретизувалися б відповідно до завдань практичної реалізації засад внутрішньої політики держави в її реальному вимірі.

Таким чином, навіть деталізація стратегічних орієнтирів у державних програмах економічного, соціального, культурного розвитку держави набуває вузько спрямованого характеру, який не торкається глобальних проблем забезпечення суспільної стабільності на сучасному етапі розвитку світового геополітичного простору. Так, у проекті Програми економічних

реформ на 2010-2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” [2] в якості основних напрямів стратегічних перетворень виділяються:

- створення базових передумов економічного росту через утримання низького рівня інфляції, стабілізації державних фінансів і створення стійкої фінансової системи;
- формування режиму максимального сприяння для бізнесу шляхом зменшення ролі держави в економіці, зниження адміністративних бар'єрів для бізнесу, модернізації податкової системи й поглиблення міжнародної економічної інтеграції України;
- модернізація інфраструктури й базових секторів шляхом усунення усталених структурних проблем в енергетичній, вугільній, нафтогазовій галузях і ЖКГ, а також розвитку транспортної інфраструктури й ринку землі. Перехід від дотацій до самоокупності виробництва й соціальних послуг;
- збереження й розвиток людського й соціального капіталу шляхом підвищення ефективності й стабільності соціального захисту, поліпшення якості й доступності освіти й медичного обслуговування;
- підвищення ефективності державного управління шляхом реформування державної служби й виконавчої влади.

При цьому сталий економічний розвиток пов'язується зі стабілізацією державного бюджету (створення системи управління державними фінансами, спрямованої на забезпечення стійкого економічного зростання й гарантованого виконання державою своїх соціальних зобов'язань), реформою податкової системи (забезпечення стійкого економічного зростання на інноваційно-інвестиційній основі за одночасного

збільшення сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів і державних цільових фондів), розвитком фінансового сектору (підвищення його спроможності забезпечувати стійке зростання економіки України), реформою міжбюджетних відносин (підвищення якості послуг, що надаються за рахунок місцевих бюджетів; підвищення частки інвестиційних видатків на місцях).

У сфері соціального розвитку увага акцентується на підвищенні стандартів життя, що передбачає реформу медичного обслуговування (поліпшення здоров'я населення, забезпечення рівного й справедливого доступу всіх членів суспільства до медичних послуг належної якості), реформу системи пенсійного страхування (посилення соціального захисту осіб, які втратили працездатність, забезпечення гідного рівня їх життя в результаті стійкого розвитку пенсійної системи), реформу системи освіти (підвищення конкурентоспроможності української освіти, інтеграція системи української освіти в єдиний європейський освітній простір), реформу системи соціальної підтримки (підвищення охоплення соціальною підтримкою незаможних верств населення при раціональному використанні бюджетних коштів).

У сфері сприяння розвитку промисловості, бізнесу та інвестиційної діяльності передбачається дерегуляція і розвиток підприємництва (поліпшення бізнес-клімату й створення сприятливих умов для надходження інвестицій і забезпечення прискореного економічного зростання), приватизація та управління державною власністю (досягнення оптимальної частки держвласності в економіці шляхом приватизації й забезпечення ефективного управління цією держвласністю), розвиток науково-технічної та інноваційної сфер (активізація інноваційних процесів в економіці, повноцінне використання потенціалу науки в процесі технологічної модернізації економіки).

У сфері модернізації інфраструктури та базових секторів наголос зроблено на реформах електроенергетики

(створення ефективної енергетичної галузі, що зможе забезпечити необхідну для розвитку економіки кількість і надійність постачань електроенергії за конкурентними цінами; підвищення питомої енергоефективності економіки шляхом цінової мотивації споживачів і запровадження енергозберігаючих технологій в галузях виробництва (передачі енергії), вугільної галузі (створення економічно ефективною, беззбитковою вугільної галузі, що забезпечує економіку сировиною за конкурентними на світовому ринку цінами; ефективний перерозподіл вивільнених трудових ресурсів в інші галузі економіки), нафтогазової промисловості (зменшення залежності від імпорту, стабільність у постачанні газу споживачам в Україні й безперебійний транзит нафти й газу через Україну європейським партнерам, ефективність і беззбитковість нафтогазової галузі, лібералізацію газового ринку та впровадження енергозберігаючих технологій для зменшення споживання й втрат при транспортуванні газу), житлово-комунального господарства (підвищення якості житлово-комунальних послуг для всіх верств населення, а також забезпечення бездотаційності цього сектору), а також на розвитку транспортної інфраструктури (поліпшення якості наявних і здійснення будівництва нових об'єктів транспортної інфраструктури для забезпечення потреб економічного розвитку й підвищення якості життя громадян), сільського господарства і земельної реформи (технологічне переоснащення сільськогосподарської галузі й перетворення її на ефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому й зовнішньому ринках сектор економіки).

Дійсно, наведені пріоритети є змістовними та важливими для розвитку українського суспільства й держави, але вони майже зовсім не пов'язані з реальною перспективою держави, враховуючи зовнішні виклики. Як підкреслюється в проекті Програми [2], подолання наслідків світової економічної кризи розглядається виключно шляхом рішучих і всеосяжних реформ,

спрямованих на підвищення конкурентоспроможності економіки, які будуть спрямовані на побудову сучасної, стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, формування професійної й ефективної системи державного управління, і зрештою – на підвищення добробуту українських громадян. Але насправді наведені пріоритети лише постулюють необхідність стабілізації національної економіки, соціальної сфери тощо, не враховуючи можливості протидіяти зовнішнім впливам на основі виваженої зовнішньої політики.

Зовнішня політика держави, відповідно до закону [1], ґрунтується на таких принципах: суверенна рівність держав; утримання від загрози силою або її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої іноземної держави; повага до територіальної цілісності іноземних держав та непорушності державних кордонів; вирішення міжнародних спорів мирними засобами; повага до прав людини та її основоположних свобод; невтручання у внутрішні справи держав; взаємовигідне співробітництво між державами; сумлінне виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань; пріоритет загальновизнаних норм і принципів міжнародного права перед нормами і принципами національного права; застосування Збройних Сил України лише у випадках актів збройної агресії проти України, будь-яких інших збройних зазіхань на її територіальну цілісність і недоторканність державних кордонів, боротьби з міжнародним тероризмом та піратством або в інших випадках, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; застосування міжнародних санкцій, контрзаходів та заходів дипломатичного захисту відповідно до міжнародного права у випадках міжнародних протиправних діянь, які завдають шкоди Україні, її громадянам і юридичним особам; своєчасність та адекватність заходів захисту

національних інтересів реальним і потенційним загрозам Україні, її громадянам і юридичним особам.

В даному випадку має місце висловлювання тих інтересів держави, реакцію на які вона бажала б бачити з боку інших країн, але майже зовсім не відображає стратегічні амбіції України в геополітичному просторі. Фактично, наведені в законі принципи внутрішньої та зовнішньої політики лише частково відображають проблеми забезпечення суспільної стабільності, що підкреслюється відсутністю системного та комплексного бачення процесу її забезпечення.

На сьогодні амбіційність у геополітичних процесах вже не має розглядатися як виключно агресивна або "імперська" позиція. Вона, скоріше, відображає інтереси держави, яка прагне не підлаштовуватися під зовнішнє середовище, а активно змінювати його у власних інтересах, що є закономірним і обґрунтованим з точки зору забезпечення суспільної стабільності. На відміну від України, в концепції зовнішньої політики Росії [3], наприклад, чітко визначено, що основні пріоритети Російської Федерації у вирішенні глобальних проблем пов'язані з:

- формуванням нового світоустрію (стабільність системи міжнародних відносин, що ґрунтується на принципах рівноправ'я, взаємної поваги та взаємовигідного співробітництва держав на основі міжнародного права, та покликана забезпечити надійну і рівну безпеку кожного члена світового співтовариства в політичній, військовій, економічній, інформаційній, гуманітарній та інших галузях);

- верховенством права у міжнародних відносинах (послідовне посилення правових основ у міжнародних відносинах, дотримання міжнародно-правових зобов'язань, підтримка міжнародної законності);

- посиленням міжнародної безпеки (зниження ролі факторів сили у міжнародних відносинах

при одночасному посиленні стратегічної та регіональної стабільності);

- міжнародним економічним та екологічним співробітництвом (активне сприяння формуванню справедливої і демократичної глобальної торговельно-економічної і валютно-фінансової архітектури з метою повноправної і ефективної участі в ній, сприяння розвитку національної економіки в умовах глобалізації завдяки забезпеченню рівноправних позицій держави в системі світових господарчих зв'язків, розширення міжнародної співпраці з метою забезпечення екологічної безпеки);

- міжнародним гуманітарним співробітництвом і правами людини (прийняття універсальних демократичних цінностей, включаючи забезпечення прав і свобод людини);

- інформаційним супроводом зовнішньополітичної діяльності (доведення до широкого світового загалу повної і точної інформації про позиції з основних міжнародних проблем та зовнішньополітичних ініціатив і дій держави, про процеси і плани її внутрішнього соціально-економічного розвитку, про досягнення культури і науки, розвиток публічної дипломатії для досягнення об'єктивного сприйняття образу держави в світі, вплив на громадську думку за кордоном, державна підтримка ЗМІ у світовому інформаційному просторі, участь у запобіганні інформаційним загрозам суверенітету та безпеці держави).

Фактично наведені пріоритети пов'язані з розумінням активного розвитку міжнародних відносин на початку ХХІ ст., що потребує посилення місця і ролі держави в світовому геополітичному просторі на основі вироблення нового погляду на загальну ситуацію, яка утворюється навколо держави; переосмислення пріоритетів зовнішньої політики з урахуванням

значення країни для світової спільноти; зростання відповідальності за події, що відбуваються в світі й відкривають нові можливості для активної участі в них, а також у формуванні й реалізації міжнародного порядку денного.

В Україні врахування геополітичних пріоритетів носить дещо інший характер, практично не відображаючись в зовнішній політиці, де основний наголос робиться на позаблоковості держави, яка здійснює відкриту зовнішню політику й прагне співробітництва з усіма зацікавленими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав, груп держав чи міжнародних структур. Відповідно основними засадами зовнішньої політики України є [1]:

- забезпечення національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права;
- забезпечення дипломатичними та іншими засобами і методами, передбаченими міжнародним правом, захисту суверенітету, територіальної цілісності та непорушності державних кордонів України, її політичних, економічних, енергетичних та інших інтересів;
- використання міжнародного потенціалу для утвердження і розвитку України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, її сталого економічного розвитку;
- створення сприятливих зовнішньополітичних умов для розвитку української нації, її економічного потенціалу, історичної свідомості, національної гідності українців, а також етнічної, культурної, мовної, релігійної самобутності громадян України усіх національностей;
- утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин, зміцнення

міжнародного авторитету держави; сприяння міжнародному миру і безпеці у світі, участь у всеосяжному політичному діалозі для підвищення взаємної довіри держав, подолання традиційних і нових загроз безпеці;

– дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах, пріоритетність участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес;

– підтримка зміцнення ролі міжнародного права у міжнародних відносинах, забезпечення дотримання та виконання чинних, вироблення нових принципів і норм міжнародного права; запобігання конфліктам у регіонах, що межують з Україною, та врегулювання наявних конфліктів;

– забезпечення захисту прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном; створення сприятливих умов для задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами України, підтримання з ними сталих зв'язків;

– забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі;

– підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди; забезпечення, з метою повноцінного економічного розвитку, підвищення добробуту народу, інтеграції економіки України у світову економічну систему;

- розширення міжнародного співробітництва з метою залучення іноземних інвестицій, новітніх технологій та управлінського досвіду в національну економіку в інтересах її реформування, модернізації та інноваційного розвитку; підтримка інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Більш концептуалізоване й конкретизоване бачення сформовано у зовнішній політиці Росії [3], яка поряд з вищим пріоритетом національної безпеки, тобто захистом інтересів особистості, суспільства і держави, головними зовнішньополітичними зусиллями визначає досягнення таких цілей:

- забезпечення безпеки країни, збереження та посилення її суверенітету і територіальної цілісності, міцних та авторитетних позицій у світовій спільноті, що необхідно для зростання політичного, економічного, інтелектуального і духовного потенціалу держави;

- створення сприятливих зовнішніх умов для модернізації країни, переведу її економіки на інноваційний шлях розвитку, підвищення рівня життя населення, консолідації суспільства, посилення засад конституційного ладу, правої держави та демократичних інститутів, реалізації прав і свобод людини з метою забезпечення конкурентоздатності країни в світі, що глобалізується;

- вплив на загальносвітові процеси з метою встановлення справедливого і демократичного порядку, що ґрунтується на колективних засадах у вирішенні міжнародних проблем і на пріоритеті міжнародного права, а також на рівноправних і партнерських відносинах між державами;

- формування відносин добросусідства з іншими державами, сприяння усуненню наявних

та попередженню виникнення нових осередків напруженості і конфліктів в країні та інших регіонах світу;

- пошук згоди та спільних інтересів з іншими державами та міждержавними об'єднаннями в процесі вирішення завдань, що визначаються національними інтересами країни, створення на цій основі системи двосторонніх та багатосторонніх партнерських відносин, яка покликана забезпечити стійкість міжнародного положення країни до коливань зовнішньополітичної кон'юнктури;

- всебічний захист прав і законних інтересів громадян на території країни та за її межами;

- сприяння об'єктивному сприйняттю країни як демократичної держави з соціально орієнтованою ринковою економікою та незалежною зовнішньою політикою;

- підтримка і популяризація в іноземних державах національної мови та культури.

Якщо Україна у своїй зовнішній політиці буде ставити подібні цілі та пріоритети, то забезпечення суспільної стабільності набуде якісно іншого характеру, оскільки стане можливим врахування тенденцій розвитку світового співтовариства, а саме зменшення негативного впливу на процеси внутрішнього розвитку країни та суспільства глобалізації та інтеграції. З іншого боку, більш чіткою стане внутрішня політика держави, оскільки глобалізація світової економіки розширює можливості розвитку національної економіки поряд зі створенням додаткових можливостей соціально-економічного зростання. При цьому ймовірність виникнення великих фінансово-економічних криз, що дестабілізує процес суспільного розвитку, посилення диспропорцій розвитку світової економічної системи, потребує визначення в межах внутрішньої політики тих шляхів і механізмів, які б протистояли негативним тенденціям та сприяли збереженню економічної незалежності країни.

Фактично можна стверджувати, що особливої актуальності за таких умов набуває визначення в якості головних факторів впливу держави на міжнародну політику економічних, науково-технічних, екологічних, демографічних та інформаційних, які формуються та розвиваються в межах реалізації внутрішньої політики держави. Причому в останньому випадку значущості набуває рівень захищеності інтересів особистості, держави і суспільства, духовний та інтелектуальний розвиток громадян, зростання добробуту населення, збалансованість освітніх, наукових та виробничих ресурсів, рівень інвестицій в інтелектуальну сферу, ефективне використання механізмів регулювання світових ринків, диверсифікація економічних зв'язків тощо. Варто звернути увагу й на те, що інноваційне соціально зорієнтоване забезпечення стабільності суспільства ґрунтується на підвищенні ефективності та конкурентоспроможності економіки за наявного потенціалу, високому рівні інноваційної активності всіх учасників ринку, активізації та результативності фундаментальних і прикладних наукових досліджень, підвищенні якості людського капіталу та його ефективному і раціональному використанні, розвитку випереджаючих технологій, у тому числі й державно-управлінських. Тобто, конкретним та очевидним є зв'язок основних сфер суспільного життя з процесом забезпечення суспільної стабільності як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівні функціонування держави, де її економічна незалежність стає одним з головних факторів підтримки не тільки стабільності суспільства, але й міжнародної стабільності на основі вироблення у системи механізмів протистояння кризам.

Висновки. Таким чином, головною метою державного управління на сучасному етапі повинно стати забезпечення суспільної стабільності, що конкретизується в наступних пріоритетних завданнях: забезпечення реалізації всіх необхідних умов для політичного, соціального та економічного розвитку суспільства й держави на всіх

рівнях; модернізація політичної системи; переорієнтація економіки на нові шляхи розвитку; врахування правових засад і механізмів реалізації соціальної держави; розуміння культури як одного з найважливіших компонентів стійкого розвитку, поєднаного з соціальною політикою держави; створення умов для розвитку й відтворення творчого потенціалу культури; зменшення патерналізму та західноорієнтованих моделей розвитку сфери культури та суспільної думки; обґрунтування найвищих цінностей, повного суверенітету особистості, дотримання її конституційних прав і свобод, а також вичленування функції ідеології національного та культурного відродження. Разом з тим, варто зазначити, що досягнення цих пріоритетів та цілей безпосередньо пов'язане з формуванням позитивного іміджу країни в світовому геополітичному просторі як демократичної країни з соціально орієнтованою ринковою економікою та незалежною зовнішньою політикою.

Перспективними напрямками подальших досліджень повинні стати наукові розробки щодо визначення економічних орієнтирів забезпечення суспільної стабільності, які передбачають узгодження основних пріоритетів зовнішньої і внутрішньої політики держави, створюючи умови для системного державно-управлінського впливу на процеси стабілізації суспільного розвитку.

Список використаних джерел

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України [Електронний ресурс] : за станом на 01 лип. 2010 р. / Верховна Рада України // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава : програма економічних реформ на 2010-2014 роки [Електронний ресурс] : за станом на 02 черв. 2010 р. / Комітет з економічних

реформ при Президентові України // Офіційне інтернет-представництво Президента України Віктора Януковича. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>.

3. Концепция внешней политики Российской Федерации [Электронный ресурс] : за станом на 12 лип. 2008 р. // Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Режим доступу : <http://www.mid.ru/>.

O. Rudenko. Geopolitical priorities of governance providing social stability.

Main objectives, problems and geopolitical priorities of the governance on the basis of the comparative analysis of modern legal documents are defined. Shortcomings of the strategic vision for national development in today's geopolitical space are shown.

Keywords: *public administration, state policy, geopolitical priorities, social stability.*

О.Руденко. Геополитические приоритеты государственного управления обеспечением общественной стабильности.

Определены основные цели, задачи и геополитические приоритеты государственного управления на основе сравнительного анализа современных нормативно-правовых документов, показаны недочёты стратегического видения перспектив развития государства в современном геополитическом пространстве.

Ключевые слова: *государственное управление, государственная политика, геополитические приоритеты, общественная стабильность.*